

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **Mgr. D. P.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. J. F., advokátkou v Ž., proti odporcovi **Bc. P. P.**, bývajúcemu v B., zastúpeného JUDr. Z. B., advokátkou v B., **o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletej T. P.**, narodenej X., zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Bystrici, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 25 C 38/2006, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 1. decembra 2011 sp. zn. 9 Co 316/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiadnemu z účastníkov náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 3. mája 2011 č.k. 25 C 38/2006-847:

- 1/ rozviedol manželstvo navrhovateľky a odporcu uzavreté 21. februára 2004 pred matričným úradom v R., zapísané v knihe manželstiev tohto úradu vo zväzku x. ročník 2004, na strane X. pod poradovým číslom x,
- 2/ maloletú T. P. zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti odporcu (otca) s oprávnením maloletú zastupovať a spravovať jej majetok,
- 3/ navrhovateľke (matke) uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej T. sumou 80 Eur mesačne, ktoré je navrhovateľka povinná platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám odporcu, počnúc právoplatnosťou rozsudku o rozvode manželstva,
- 4/ styk matky s maloletou upravil tak, že je oprávnená stretávať sa s maloletou každú nedeľu od 10.00 hod. do 18.00 hod. za prítomnosti otca,
- 5/ účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd v Žiline na odvolanie navrhovateľky rozsudkom z 1. decembra 2011 sp. zn. 9 Co 316/2011 potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. vo výrokoch, v ktorých zveril maloletú T. na čas po rozvode do osobnej starostlivosti otca, matke uložil platiť výživné, upravil styk matky s maloletou a rozhodol o trovách konania. V odôvodnení rozsudku poukázal na ustanovenie § 219 O.s.p. a uviedol, že súd prvého stupňa vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, z jeho výsledkov vyvodil správny právny záver, rozhodnutie náležitým a vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil a už len na zdôraznenie jeho správnosti doplnil i ďalšie dôvody.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie. Navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila tým, že ustanovenie § 238 ods. 4 O.s.p. v prejednávanej veci nemožno uplatniť, pretože úpravou styku s maloletou v rozsahu 4-krát do mesiaca za prítomnosti otca došlo k obmedzeniu jej rodičovských práv a tiež postupom súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.) spočívajúcom v nedodržaní postupu súdu v zmysle ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p. Zároveň namietala aj inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a tvrdila nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Odporca vo svojom vyjadrení navrhol dovolanie odmietnuť. K namietanému nedodržaniu postupu podľa § 118 ods. 2 O.s.p. uviedol, že medzi rodičmi nebola v priebehu konania vyprodukovaná ani jedna právne významná skutočnosť ktorá by bola zhodná a všetky okolnosti potrebné pre rozhodnutie veci musel súd dokazovať. K námietke týkajúcej sa existencie inej vady konania nemôže zaujať stanovisko z dôvodu nedostatku konkretizácie takejto vady dovolateľkou a pokiaľ ide o namietané nesprávne právne posúdenie veci považuje dovolanie za bezpredmetné, pretože v predmetnej veci dovolanie nie je v zmysle ustanovenia § 238 ods. 4 O.s.p. prípustné.

Kolízny opatrovník „odporučil“ prehodnotiť rozhodnutie prvostupňového a odvolacieho súdu a dovolaniu navrhovateľky vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr

to, či dovolanie navrhovateľky smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolací súd považuje za nutné zdôrazniť, že dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, aj to však nie v každom prípade, ale iba ak podanie dovolania výslovne pripúšťa zákon. Dovolanie je procesný prostriedok, ktorým zákon vytvára účastníkovi konania procesnú možnosť, aby v prípadoch, v ktorých to zákon výslovne umožňuje, spochybnil opodstatneným uplatnením dovolacieho dôvodu správnosť konania alebo rozhodovania odvolacieho súdu a dosiahol nápravu prípadných väd alebo nesprávností napadnutého rozhodnutia. Dovolanie ale nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním – ani pokiaľ je procesne prípustné – úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením vecí, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zvýrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť vykonávať dokazovanie (porovnaj § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci rozhodol súd rozsudkom. Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 238 ods. 4 O.s.p., dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

V citovanom ustanovení § 238 ods. 4 Občiansky súdny poriadok zakotvuje zásadu, podľa ktorej dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených Zákonom o rodine (zák. č. 36/2005 Z.z.), keď výnimku z tejto zásady predstavujú iba rozsudky o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva a o osvojení. V preskúmvanej veci ide o určenie vyživovacej povinnosti rodiča k maloletému dieťaťu a úpravu styku podľa Zákona o rodine (nie pozbavenie, či obmedzenie rodičovských práv ako tvrdí dovolateľka), teda o takú vec, na ktorú sa nevzťahuje výnimka prípustnosti dovolania, ako je vymedzená v § 238 ods. 4 O.s.p. Zároveň treba poznamenať, že takáto výnimka by sa, pravdaže, mohla uplatniť iba za splnenia východiskového predpokladu, že dovolanie by prichádzalo do úvahy podľa predošlých odsekov (o takýto prípad v danej veci ale nejde). Vychádzajúc z týchto zistení je opodstatnený záver, že prípustnosť dovolania navrhovateľky nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p.

Podľa ustanovenia § 242 ods. 1 druhej vety O.s.p., ukladajúceho dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal prípustnosť dovolania smerujúceho proti rozsudku nielen vo vzťahu k § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Je potrebné uviesť, že ak v konaní došlo k niektorej z uvedených väd, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak tento opravný

prostriedok neprípustný, teda aj rozsudok odvolacieho súdu vo veci, v ktorej je dovolanie podľa ustanovenia § 238 Občianskeho súdneho poriadku vylúčené [porovnaj napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 11/98, ktoré bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe v čísle vydania (zväzku) 4 ročník 1998 na strane 76 pod č. 38]. Vady uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ dovolateľka nenamietala a v konaní ani nevyšli najavo.

Vzhľadom na obsah dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia navrhovateľky, že v prejednávanej veci jej bola postupom nižších súdov odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Dovolateľka namietala, že súd prvého stupňa ani odvolací súd nedodržel zákonom stanovený postup v zmysle ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom od 15. októbra 2008, keď napriek tomu, že vo veci boli vykonané viaceré pojednávania, ani na jednom z pojednávanií samosudca, resp. predseda senátu neuviedol, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré zostali sporné tak, aby prípadne účastníci konania mohli upraviť ďalší procesný postup v konaní a zo zápisníc nevyplýva, že by tento postup bol dodržaný. Toto pochybenie prispelo k nepredvídateľnosti postupu a rozhodnutiu prvostupňového a druhostupňového súdu. Súd je povinný na základe výsledkov dokazovania vymedziť, ktoré podstatné skutkové tvrdenia účastníkov možno považovať za zhodné a ktoré za sporné.

Dovolací súd nezistil existenciu dôvodu prípustnosti dovolania, ktorý mal spočívať v nedodržaní procesného postupu súdmi vyplývajúceho z ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p., účinného od 15. októbra 2008.

Podľa dovolacieho súdu, totiž aj prípadné porušenie tohto zákonného ustanovenia nespôsobuje existenciu vady v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Ak totiž predseda senátu (samosudca) toto zákonné ustanovenie nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť

vyúčastníka konania z jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Porušenie citovaného ustanovenia teda žiadnym spôsobom nediskvalifikuje účastníka napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a pod., čo napokon v prejednávanej veci vyplýva aj z obsahu zápisníc z pojednávania pred súdom prvého stupňa, keď súd vykonával dokazovanie výsluchmi účastníkov a svedkov, ku ktorým sa účastníci mali právo priebežne vyjadrovať, rozhodoval uznesením aj o návrhoch na vykonávanie ďalších dokazovaní a v závere pojednávania účastníkov vyzval, aby zhrnuli svoje návrhy (por. napr. zápisnicu z pojednávania z 3. mája 2011 č.l. 808 – 846, kedy pojednávanie začalo o 8,30 hod. a skočilo o 17,30 hod.). Striktné nedodržanie postupu podľa § 118 ods. 2 O.s.p. zo strany súdu (spočívajúce v neuvedení, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré zostali sporné) možno hodnotiť len ako tzv. inú vadu konania, ktorou možno dovolanie v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. odôvodniť. Existencia tejto vady sama osebe nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.. Dovolateľka preto neopodstatnene namietala, že nedodržaním procesného postupu v zmysle § 118 ods. 2 O.s.p. účinného od 15. októbra 2008, jej súd odňal možnosť pred súdom konať.

Pokiaľ dovolateľka namietala, že súdy obidvoch stupňov vychádzali pri rozhodovaní z nesprávne zisteného skutkového stavu veci (por. ... „nesúhlasí so skutkovými zisteniami prvostupňového a druhostupňového súdu“...), z obsahového hľadiska sa jedná o námietku, že v konaní došlo k tzv. inej (než v § 237 O.s.p. vymenovanej) vade majúcej za následok za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takáto dovolateľkou tvrdená vada (keby k nej v konaní došlo, čo dovolací súd neposudzoval) by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.; takáto vada predstavuje totiž relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), sama osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Pre úplnosť treba dodať, že ani námietka dovolateľky spočívajúca v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení veci, nezakladá zmatečnosť rozhodnutia v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo (ani prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a neodníma mu možnosť pred súdom konať. I keby tvrdenia dovolateľky o nesprávnom právnom posúdení veci boli opodstatnené (dovolací súd ich ani

z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľkou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p.

Možno teda uzavrieť, že dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania navrhovateľky podľa § 237 O.s.p. Keďže dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok navrhovateľky odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. mája 2013

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková